

Regeringen
Socialdepartementet

Juridiska avdelningen
Teresa Edelman
YTTRANDE

2003-09-02
Reg.nr 13-3070-03

Slutbetänkande SOU 2003:50 Sjukpenninggrundande inkomst – skydd och anpassning (dnr S2003/4882/SF)

Högskoleverket har valt att begränsa sitt yttrande till frågor som rör försäkringsskydd för studenter inom högskoleutbildning.

Sammanfattning

Högskoleverket tillstyrker förslaget att en standardförsäkring för studerande bör införas på sikt. Högskoleverket anser det särskilt viktigt att studerandegrupper som för närvarande saknar försäkringsskydd, bl.a. de som studerar med stipendier, får ett sådant skydd i ett framtida försäkringssystem.

Högskoleverket anser att de skäl som talar för att skyddsbestämmelserna bör utvidgas till att omfatta personer som bedriver postdoktorala studier överväger de skäl som talar emot en utvidgning.

Högskoleverket utgår ifrån att det blir möjligt att kombinera deltidsstudier och sjukskrivning på deltid antingen genom att reglerna i lagen om allmän försäkring respektive reglerna om rätt till studiestöd vid sjukdom ändras eller genom att en särskild studerandeförsäkring på sikt kommer att kunna lösa problemen för grupper av människor som behöver denna lösning.

En standardförsäkring för studerande (3.4)

Högskoleverket tillstyrker förslaget att en standardförsäkring för studerande bör införas på sikt. Verket delar utredningens uppfattning att den framtida studerandesjukförsäkringen konstrueras med utgångspunkt från principen om livslångt lärande med avsikt att skapa ekonomisk trygghet vid sjukdom för den som studerar.

Högskoleverket tillstyrker kopplingen till den föreslagna fristående föräldraförsäkringen.

Högskoleverket anser det särskilt viktigt att studerandegrupper som för närvarande saknar försäkringsskydd, bl.a. de som studerar med stipendier och i vissa fall med utbildningsbidrag för doktorander och som saknar anknytning till förvärvslivet, skall kunna få ett sådant skydd i ett framtida försäkringssystem.

Verket anser att det bör ställas upp vissa krav på bl.a. studiernas varaktighet och aktivitetsgrad. Verket inser att kontroll av studieoförmåga kan innebära problem. Verket vill i detta sammanhang påpeka att högskoleförordningens (1993:100) regler om handledning och individuell studieplan i forskarutbildningen (8 kap. 8-9 §§) bör kunna ge vissa kontrollmöjligheter.

Utredningen har konstaterat att det idag finns dubbelt myndighetsansvar genom att Centrala studiestödsnämnden betalar ut studiestöd om försäkringskassan godkänt sjukperioden. Frågan om vilken myndighet som är lämplig att administrera den föreslagna studerandeförsäkringen fordrar – enligt utredningen – ytterligare analys innan ställning kan tas. Högskoleverket vill uppmärksamma utredningen på att även högskolan i dag har myndighetsansvar beträffande beviljande och utbetalning av utbildningsbidrag för doktorander under bl.a. sjukdom och föräldraledighet, se 12 § förordningen (1995:938) om utbildningsbidrag för doktorander.

I likhet med utredningen anser Högskoleverket att det är angeläget att se över och förstärka rehabiliteringsåtgärderna för studerande. Högskolorna bör ha en del av ansvaret. Det är vidare rimligt att försäkringskassan har ansvaret för utbetalning av den ekonomiska ersättningen framför allt vid längre sjukfall. Det bör gälla även forskarstuderande som finansieras med utbildningsbidrag för doktorander och/eller med stipendier.

Postdoktorala studier (4.3)

Högskoleverket anser att de skäl som talar för att skyddsbestämmelserna bör utvidgas till att omfatta personer som bedriver postdoktorala studier överväger de skäl som talar emot en utvidgning.

Den lilla gruppen av disputerade forskare som går vidare med stipendiefinansierade postdoktorala studier skiljer sig från den större gruppen av forskarstuderande. Bland ”vanliga” forskarstuderande finns flera personer med anställning som doktorand som därmed har ett tillfredställande försäkringsskydd. Den omständigheten att det kommer att ta tid innan man kan lösa situationen för forskarstuderande med stipendier bör inte utgöra hinder för ett specifikt författningsreglerat SGI-skydd för personer som bedriver postdoktorala studier.

Ytterligare ett skäl för att ge ett särskilt försäkringsskydd för personer som bedriver postdoktorala studier är att sådana personer inte definieras som studenter enligt dagens regler (jmf 1 kap. 4 § högskoleförordningen). Det finns därför risk att denna grupp faller utanför även den föreslagna standardförsäkringen för studerande.

Kombinationen av deltidstudier och sjukskrivning på deltid (4.5)

I detta sammanhang vill Högskoleverket påpeka att lärosäten med forskarutbildning sedan den 1 maj 2002 har möjlighet att finansiera en doktorands studier genom utbildningsbidrag eller genom anställning som

doktorand på heltid eller deltid, dock lägst 50 % av heltid. Vidare utgör bl.a. sjukdom och föräldradighet särskilda skäl för att förlänga den sammanlagda anställningstiden, bidragstiden och utbildningstiden inom forskarutbildningen, se 5 kap. 7 §, 8 kap. 8 § högskoleförordningen (1993:100) och 4 § förordningen (1995:938) om utbildningsbidrag för doktorander.

Högskoleverket utgår ifrån att problemen för dem i utredningen nämnda två grupper av personer som hamnar mellan systemen kommer att kunna lösas antingen genom att reglerna i lagen om allmän försäkring respektive reglerna om rätt till studiestöd vid sjukdom ändras eller genom att en särskild studerandeförsäkring på sikt kommer att kunna lösa problemen för dessa grupper.

Detta yttrande har fastställts av universitetskanslern Sigbrit Franke i närvaro av kanslichefen Lennart Ståhle och chefsjuristen Annica Lindblom efter föredragning av verksjuristen Teresa Edelman. I ärendets beredning har personalhandläggaren Eva Forsman deltagit.

Sigbrit Franke

Teresa Edelman